

บทที่ ๓

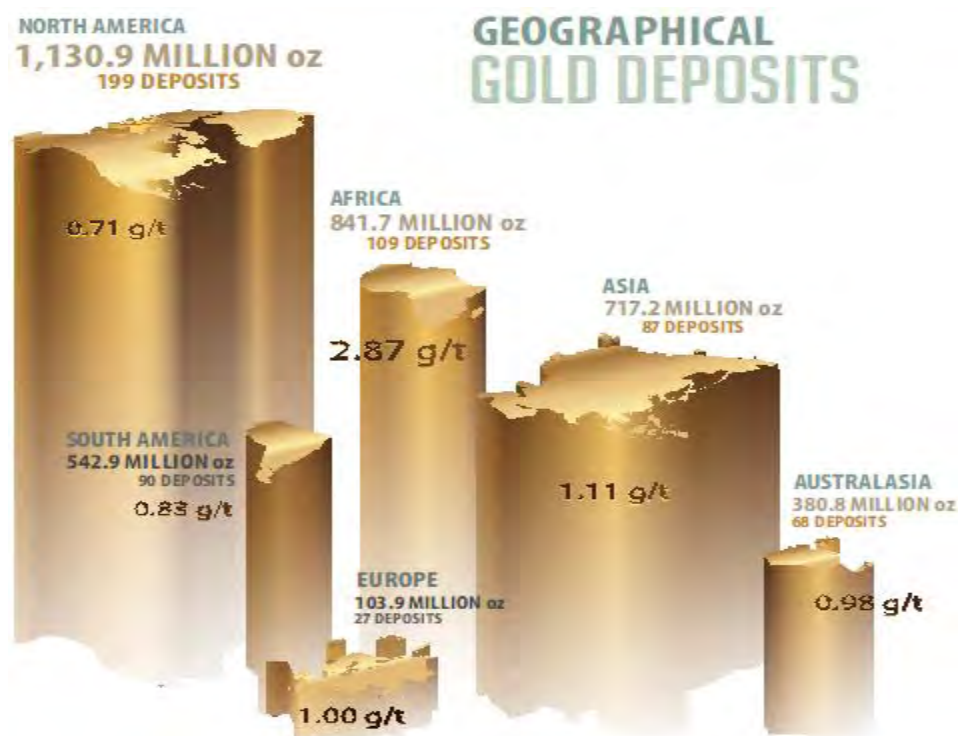
อุตสาหกรรมเหมืองแร่ทองคำของโลก

ในบทนี้จะกล่าวถึงอุตสาหกรรมเหมืองแร่ทองคำของโลกในแง่มุมต่าง ๆ ได้แก่ ปริมาณสำรองและการผลิตหรืออุปทาน การใช้หรืออุปสงค์ การค้าระหว่างประเทศ ราคาทั้งในอดีตและแนวโน้มในอนาคต รวมถึงระบบการคลังอุตสาหกรรมเหมืองแร่ทองคำซึ่งจะเปรียบเทียบข้อมูลภาษีสำคัญที่ประเทศต่าง ๆ จัดเก็บจากอุตสาหกรรมเหมืองแร่ทองคำ

๓.๑ ปริมาณสำรอง และการผลิต (อุปทาน)

จากข้อมูลของ Natural Resource Holding (๒๐๑๓) พบว่า มีแหล่งแร่ทองคำ ๕๘๐ แห่งทั่วโลก โดยอเมริกาเหนือเป็นภูมิภาคที่มีแหล่งทรัพยากรแร่ทองคำมากที่สุดในโลก ปริมาณแร่ทองคำประมาณ ๑,๑๓๐.๙ ล้านออนซ์ จากแหล่งแร่ทองคำ ๑๙๙ แห่ง แอฟริกาเป็นภูมิภาคที่มีทรัพยากรแร่ทองคำรองลงมา โดยมีปริมาณแร่ทองคำประมาณ ๘๔๑.๗ ล้านออนซ์ จากแหล่งแร่ทองคำ ๑๐๙ แห่ง นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาในเชิงคุณภาพพบว่า แอฟริกาเป็นภูมิภาคที่มีแหล่งแร่ทองคำที่มีคุณภาพหรือเกรดสูงกว่าภูมิภาคอื่น โดยมีคุณภาพเฉลี่ยประมาณ ๒.๘๗ กรัมต่อตัน

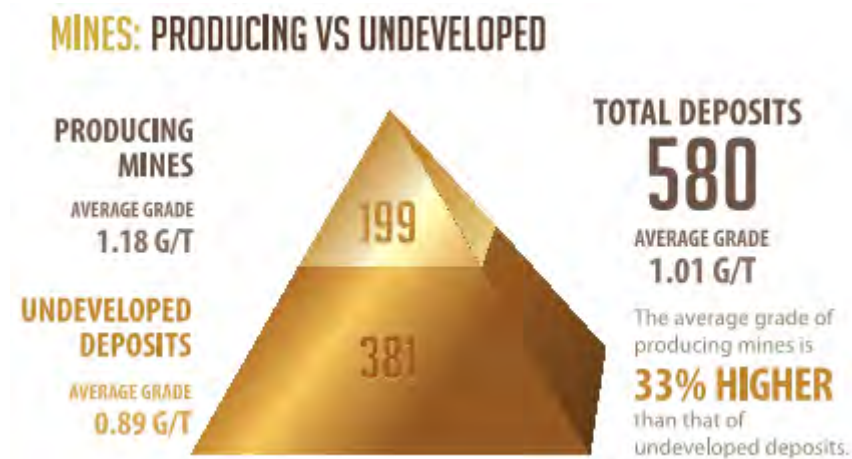
แผนภาพที่ ๓-๑ แหล่งแร่ทองคำทั่วโลก แยกตามภูมิภาค

ที่มา: Natural Resource Holding (๒๐๑๓)

Natural Resource Holding (๒๐๑๓) เปิดเผยว่า แหล่งแร่ทองคำ ๕๘๐ แหล่งทั่วโลก มีคุณภาพทองคำเฉลี่ยอยู่ที่ประมาณ ๑.๐๑ กรัมต่อตัน และในจำนวนนี้ เป็นแหล่งแร่ทองคำที่มีการผลิตแล้วจำนวน ๑๙๙ แห่ง ซึ่งมีคุณภาพเฉลี่ยประมาณ ๑.๑๘ กรัมต่อตัน ส่วนแหล่งแร่ทองคำที่ยังอยู่ในช่วงการพัฒนาหรือยังไม่มีการผลิต ๓๘๑ แห่ง มีคุณภาพเฉลี่ยประมาณ ๐.๘๙ กรัมต่อตัน หรือกล่าวได้ว่าคุณภาพของแหล่งแร่ทองคำที่มีการผลิตแล้วสูงกว่าคุณภาพของแหล่งแร่ทองคำที่ยังไม่มีการผลิตประมาณร้อยละ ๓๓

แผนภาพที่ ๓-๒ เปรียบเทียบแหล่งแร่ทองคำที่มีการผลิตแล้วและยังไม่มีการผลิต

ที่มา: Natural Resource Holding (๒๐๑๓)

จากข้อมูลของ World Gold Council (๒๐๑๗) พบว่า ในปี ๒๕๕๙ อุปทานทองคำของโลกอยู่ที่ระดับประมาณ ๔,๕๗๑ ตัน เพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ ๕ เมื่อเทียบกับปีก่อน โดยแบ่งเป็นอุปทานที่มาจากผลผลิตของเหมืองแร่ทองคำประมาณ ๓,๒๓๖ ตัน หรือประมาณร้อยละ ๗๐ ของอุปทานรวม นอกจากนี้เป็นอุปทานที่มาจากทองคำที่นำกลับมาใช้ใหม่ (Recycled gold) ประมาณ ๑,๓๐๘ ตัน หรือประมาณร้อยละ ๓๐ ของอุปทานรวม

ตารางที่ ๓-๑ อุปทานทองคำของโลกในช่วงปี ๒๕๕๘ - ๒๕๕๙

Tonnes	2015	2016	YoY (%)
Total supply	4,363.1	4,570.8	5
Mine production	3,233.0	3,236.0	0
Net producer hedging	13.5	26.3	95
Recycled gold	1,116.5	1,308.5	17

ที่มา: World Gold Council (๒๐๑๗)

จากข้อมูลของ USGS (๒๐๑๗) พบว่า ในปี ๒๕๕๙ มีการผลิตแร่ทองคำจากเหมืองแร่ประมาณ ๓,๑๐๐ ตัน โดยประเทศจีนเป็นประเทศที่มีการผลิตทองคำมากที่สุด คือ ๔๕๕ ตัน รองลงมา ได้แก่ ประเทศออสเตรเลีย รัสเซีย และสหรัฐอเมริกา ตามลำดับ ในขณะที่ประเทศที่มีปริมาณสำรองแร่ทองคำมากที่สุด ได้แก่ ประเทศออสเตรเลีย รัสเซีย และแอฟริกาใต้ ตามลำดับ

ตารางที่ ๓-๒ ผลผลิตทองคำรายประเทศในปี ๒๕๕๘ - ๒๕๕๙

หน่วย : ตัน

Country	Mine production		Reserves
	2015	2016	
United States	214	209	3,000
Australia	278	270	9,500
Brazil	81	80	2,400
Canada	153	170	2,400
China	450	455	2,000
Ghana	88	90	990
Indonesia	97	100	3,000
Mexico	135	125	1,400
Papua New Guinea	60	65	1,500
Peru	145	150	2,400
Russia	252	250	8,000
South Africa	145	140	6,000
Uzbekistan	102	100	1,700
Other countries	897	900	13,000
World total (rounded)	3,100	3,100	57,000

ที่มา: USGS (๒๐๑๗)

สำหรับประเทศไทยจากข้อมูลของกรมทรัพยากรธรณีพบว่าประเทศไทยมีแหล่งแร่ทองคำในประเทศรวม ๗๖ แห่ง ครอบคลุมพื้นที่ ๓๑ จังหวัด มีปริมาณทองคำสำรองทางธรณีวิทยาสูงถึงประมาณ ๗๐๐ ตัน (ทอง ๗๐๐ ตัน กระจาย ๓๑ จังหวัด พร้อมให้ชุด!, ออนไลน์, ๒๕๖๐) อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาปริมาณทรัพยากรแร่ที่มีศักยภาพเป็นไปได้ในพื้นที่แหล่งแร่พบว่า ณ สิ้นปี ๒๕๕๗ ประเทศไทยมีปริมาณทรัพยากรทองคำ ๑๔๔ ตัน (กรมทรัพยากรธรณี, รายงานสถานการณ์ธรณีวิทยาและทรัพยากรธรณี ๒๕๕๘)

* ปริมาณทรัพยากรแร่ที่มีศักยภาพเป็นไปได้ เป็นการประเมินทางสถิติและวิชาการธรณีวิทยา ซึ่งยังไม่มี การประเมินความเป็นไปได้ทางเศรษฐกิจและสังคม และการศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ

Natural Resource Holding (๒๐๑๓)เปิดเผยว่า สหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่มีแหล่งแร่ทองคำที่มีปริมาณทองคำมากที่สุด โดยมีปริมาณทองคำประมาณ ๔๗๓.๖ ล้านออนซ์ จากทั้งหมด ๕๙ แหล่ง รองลงมา ได้แก่ แคนาดา แอฟริกาใต้ และรัสเซีย ตามลำดับ

ตารางที่ ๓-๓ ประเทศที่มีแหล่งแร่ทองคำปริมาณมากที่สุด

Countries	Million ounces	Deposits
USA	473.6	59
CANADA	471.5	99
SOUTH AFRICA	466.6	33
RUSSIA	328.3	33
AUSTRALIA	258.6	56
CHILE	147.5	15
MEXICO	136.6	33
GHANA	122.0	16
PAPUA NEW GUINEA	109.9	8
INDONESIA	105.6	8

ที่มา: Natural Resource Holding (๒๐๑๓)

ถึงแม้ว่าแอฟริกาใต้จะไม่ได้มีทรัพยากรแร่ทองคำมากที่สุดในโลก แต่แอฟริกาใต้เป็นประเทศที่มีแหล่งแร่ทองคำคุณภาพดีที่สุดในโลก โดย Natural Resource Holding (๒๐๑๓)เปิดเผยว่า แหล่งแร่ทองคำของแอฟริกาใต้มีคุณภาพสูงถึง ๖.๐๔ กรัมต่อตัน ประเทศที่มีแหล่งแร่ทองคำคุณภาพสูงรองลงมา ได้แก่ แทนซาเนีย สาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโก (DRC) และมาลี ซึ่งมีคุณภาพแหล่งแร่ทองคำประมาณ ๒.๓-๒.๘ กรัมต่อตัน

ตารางที่ ๓-๔ ประเทศที่มีแหล่งแร่ทองคำคุณภาพสูง

Countries	Grade (g/t)	Deposits
SOUTH AFRICA	6.04	33
TANZANIA	2.84	10
DRC	2.59	7
MALI	2.27	9
RUSSIA	2.02	33
GHANA	1.94	16
IVORY COAST	1.76	5
ECUADOR	1.54	8
KYRGYZSTAN	1.45	6
PAPUA NEW GUINEA	1.29	8

ที่มา: Natural Resource Holding (๒๐๑๓)

สำหรับประเทศไทย จากข้อมูลของ Natural Resource Holding (๒๐๑๓) พบว่า ประเทศไทยมี แหล่งแร่ทองคำเพียง ๑ แห่ง คือ แหล่งแร่ทองคำชาติรี มีปริมาณทองคำประมาณ ๔.๖ ล้านออนซ์ มีคุณภาพ ทองคำที่ระดับ ๑.๒ กรัมต่อตัน

๓.๒ ราคา

ทองคำนอกจากจะเป็นแร่โลหะมีค่าและเครื่องประดับแล้ว ทองคำถือเป็นสวรรค์แห่งการลงทุนที่ปลอดภัย (Safe heaven) ของนักลงทุนอีกด้วย ดังนั้น ในบางช่วงเวลาราคาทองคำจะมีความผันผวนค่อนข้างมาก ทั้งนี้ ในช่วงปี ๑๙๗๐-๒๐๐๕ ราคาทองคำอยู่ในระดับที่ค่อนข้างต่ำ คืออยู่ในระดับไม่เกิน ๕๐๐ ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อออนซ์ หลังจากนั้นราคาทองคำมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจนไปอยู่ในระดับที่สูงที่สุดในประวัติศาสตร์ที่ระดับ ๑,๗๗๔ ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อออนซ์ ในเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ หลังจากนั้นราคาทองคำได้ปรับตัวลดลงจนมาอยู่ที่ระดับ ๑,๒๖๐ ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อออนซ์ในปัจจุบัน

แผนภาพที่ ๓-๓ แนวโน้มราคาทองคำ ในช่วงปี ๒๕๑๓ -พฤษภาคม ๒๕๖๐

หน่วย : ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อออนซ์

<http://www.gold.org/investment/interactive-gold-price-chart>

ราคาทองคำเฉลี่ยในปี ๒๕๕๙ อยู่ที่ระดับประมาณ ๑,๒๔๙ ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อออนซ์ เพิ่มขึ้นจากระดับราคาเฉลี่ย ๑,๑๖๑ ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อออนซ์ ในปีก่อน สำหรับราคาทองคำในปี ๒๕๖๐ นักวิเคราะห์ส่วนใหญ่คาดการณ์ว่าราคาทองคำจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปีก่อน

ตารางที่ ๓-๕ การคาดการณ์ราคาทองคำ

หน่วย: ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อออนซ์

	Forecast date	๒๐๑๗	๒๐๑๘
World Bank	April ๒๐๑๗	๑,๒๒๕	๑,๒๖๖
LBMA	January ๒๐๑๗	๑,๒๔๔	n.a.
UBS	April ๒๐๑๗	๑,๓๐๐	๑,๓๒๕
Bank of America Merrill Lynch	March ๒๐๑๗	๑,๔๐๐	n.a.

ที่มา: World Bank Commodity Markets Outlook, April ๒๐๑๗

และ http://www.gold-eagle.com/forecasts_predictions

๓.๓ การใช้ (อุปสงค์)

World Gold Council (๒๐๑๗) เปิดเผยว่า ปริมาณการใช้ทองคำของโลกในปี ๒๕๕๙ อยู่ที่ระดับ ๔,๓๐๘.๗ ตัน เพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ ๒ เมื่อเทียบกับปีก่อน โดยเป็นการใช้ทองคำจากอุตสาหกรรมอัญมณี และเครื่องประดับประมาณ ๒,๐๔๒ ตัน หรือประมาณร้อยละ ๔๗ ของการใช้ทองคำทั้งหมด รองลงมาเป็นการใช้ทองคำเพื่อการลงทุน ๑,๕๖๑ ตัน การใช้ทองคำของธนาคารกลางหรือสถาบันอื่น ๆ ๓๘๔ ตัน และการใช้ทองคำที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีหรือในภาคอุตสาหกรรมต่าง ๆ ๓๒๒.๕ ตัน

ตารางที่ ๓-๖ การใช้ทองคำของโลก ปี ๒๕๕๘ - ๒๕๕๙

	ปริมาณในปี ๒๕๕๘ (ตัน)	ปริมาณในปี ๒๕๕๙ (ตัน)	อัตราการเปลี่ยนแปลง (%)
Total demand	๔,๒๑๕.๘	๔,๓๐๘.๗	๒%
Jewellery	๒,๓๘๘.๖	๒,๐๔๑.๖	-๑๕%
Investment	๙๑๘.๗	๑,๕๖๑.๑	๗๐%
- Bar and coin	๑,๐๔๗.๐	๑,๐๒๙.๒	-๒%
- Gold backed ETFs	-๑๒๘.๓	๕๓๑.๙	-
Central banks and other institution	๕๗๖.๕	๓๘๓.๖	-๓๓%
Technology	๓๓๒.๐	๓๒๒.๕	-๓%
- Electronics	๒๖๒.๒	๒๕๔.๕	-๓%
- Other Industrial	๕๐.๙	๕๐.๐	-๒%
- Dentistry	๑๘.๙	๑๘.๐	-๕%

ที่มา: World Gold Council (๒๐๑๗)

๓.๔ การค้าระหว่างประเทศ

๓.๔.๑ การส่งออกและนำเข้าทองคำ

ประเทศสวิตเซอร์แลนด์เป็นประเทศผู้ส่งออกทองคำมากที่สุดในโลก โดยในปี ๒๕๕๙ ประเทศสวิตเซอร์แลนด์มีการส่งออกทองคำคิดเป็นมูลค่าประมาณ ๘๒,๓๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หรือคิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ ๒๕ ของมูลค่าทองคำที่ส่งออกทั่วโลก ประเทศที่มีมูลค่าส่งออกทองคำรองลงมา ได้แก่ ฮองกง สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ และสหรัฐอเมริกา ตามลำดับ

ตารางที่ ๓-๗ สถิติการส่งออกทองคำในปี ๒๕๕๙

Rank	Exporter	Gold Export Value (US\$ billions)	World Total (%)
๑	Switzerland	๘๒.๓	๒๕.๓
๒	Hong Kong	๕๔.๑	๑๖.๗
๓	United Arab Emirates	๒๕.๔	๗.๘
๔	United States	๑๗.๗	๕.๔

Rank	Exporter	Gold Export Value (US\$ billions)	World Total (%)
๕	United Kingdom	๑๕.๗	๔.๘
๖	Australia	๑๓.๕	๔.๑
๗	Canada	๑๒.๕	๓.๘
๘	Turkey	๘.๒	๒.๕
๙	Japan	๗.๓	๒.๓
๑๐	Thailand	๗.๓	๒.๒

ที่มา: <http://www.worldstopexports.com/gold-exports-country/>

ตารางที่ ๓-๘ สถิติการนำเข้าทองคำในปี ๒๕๕๘

Rank	Importers	Gold Imports (US\$ billions)	World Total (%)
๑	Switzerland	๗๐.๗	๒๙.๗
๒	Hong Kong	๓๖.๒	๑๕.๒
๓	India	๓๕.๐	๑๔.๗
๔	United Kingdom	๑๘.๗	๗.๙
๕	United Arab Emirates	๑๒.๖	๕.๓
๖	United States	๑๐.๘	๔.๕
๗	Thailand	๗.๒	๓.๐
๘	Canada	๖.๕	๒.๗
๙	Saudi Arabia	๕.๑	๒.๑
๑๐	Germany	๔.๕	๑.๙

ที่มา: http://www.worldsrichestcountries.com/top_gold_importers.html

๓.๔.๒ มาตรฐานและการรับรองระหว่างประเทศ

ทองคำที่มีการซื้อขายกันระหว่างประเทศจะต้องผ่านการตรวจสอบและรับรองไปยังแหล่งกำเนิดหรือเหมืองแร่ทองคำด้วยว่า การประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำเหล่านั้นมีการประกอบกิจการที่มีมาตรฐาน รวมถึงมีความรับผิดชอบต่อสังคมและชุมชน (Responsible Sourcing Programme) ทั้งนี้ ในปัจจุบันมีหลายหน่วยงานจัดทำมาตรฐานหรือข้อแนะนำ (Guideline) เกี่ยวกับการประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำในระดับสากลเอาไว้ เช่น

๓.๔.๒.๑ มาตรฐานของ London Bullion Market Association (LBMA) เช่น LBMA Responsible Gold Guidance^๒ เป็นต้น

๓.๔.๒.๒ ข้อแนะนำของ Organization for Economic Co-operation and Development (OECD) เช่น OECD Due Diligence Guidance for Responsible supply Chains of

^๒ <http://www.lbma.org.uk/assets/market/gdl/RGG%๒๐v๖.๐%๒๐๒๐๑๕๐๘๐๑๔.pdf> ออนไลน์ เข้าถึงเมื่อ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๐

Minerals from Conflict-Affected and High-Risk Areas^๓ เป็นต้น

๓.๔.๒.๓ มาตรฐานของ World Gold Council เช่น Conflict-Free Gold Standard^๔ เป็นต้น

๓.๔.๒.๔ ข้อเสนอแนะของ International Council on Mining & Metals (ICMM) เช่น ICMM Good Practice Guidance for Mining and Biodiversity^๕ และ ICMM Indigenous Peoples and Mining Good Practice Guide^๖ เป็นต้น

ทั้งนี้ เนื่องจากทองคำเป็นสินค้าที่มีมูลค่าสูง ดังนั้น ทองคำที่มีการซื้อขายระหว่างประเทศจึงมีการตรวจสอบและรับรองโดยหน่วยงานที่ได้รับความน่าเชื่อถือ เช่น Perth Mint Gold Certificates ซึ่งได้รับการรับรองโดยรัฐบาล Western Australia, LBMA Good Delivery Lists ซึ่งปัจจุบันมีผู้ประกอบการได้รับการรับรองจำนวนทั้งสิ้น ๗๐ แห่งทั่วประเทศ ซึ่งรวมถึงสิงคโปร์และอินโดนีเซียด้วย และ Responsible Jewellery Council Chain-of-Custody certification ซึ่งเป็นมาตรฐานที่ถูกตั้งขึ้นในปี ๒๕๕๕ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบและรับรองแหล่งกำเนิดที่มีความรับผิดชอบต่ออุตสาหกรรมเครื่องประดับเป็นการเฉพาะ (Responsible sourced jewellery materials)

๓.๔.๓ ตลาดทองคำ

ทองคำเป็นแร่โลหะมีค่าที่หายากและมีราคาสูง มีความคงทนต่อการผุกร่อน รวมถึงยังถูกใช้เป็นทุนสำรองเงินตราระหว่างประเทศอีกด้วย ดังนั้น ทองคำจึงมีตลาดที่มีการซื้อขายค่อนข้างหลากหลายมาก โดยมีตลาดทองคำสามารถแบ่งออกเป็น ๒ ลักษณะหลัก ได้แก่ ตลาดที่มีการซื้อขายทองคำจริง (Physical or real gold) เช่น ตลาดทองคำสำหรับภาคอุตสาหกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ และอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับตลาดซื้อขายทองคำลักษณะที่สอง คือ ตลาดซื้อขายทองคำเพื่อการลงทุนเป็นหลัก (Paper gold) โดยตลาดที่มีการซื้อขายทองคำระหว่างประเทศที่สำคัญ ได้แก่ Commodity Exchange, Inc (COMEX) ที่นิวยอร์ก London Metal Exchange (LME) ที่ลอนดอน และ Shanghai Gold Exchange (SGE) ที่เซี่ยงไฮ้ เป็นต้น

ทั้งนี้ ทองคำถือเป็นสินค้าโภคภัณฑ์ (Commodities) เนื่องจากมีมาตรฐานสากล ราคาถูกกำหนดโดยอุปสงค์และอุปทานของตลาดโลก และราคาทองคำมีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกันทั่วโลก

๓.๕ ระบบการคลัง

Maxwell Stamp Plc. (๒๐๑๕ : ๑๖) เปิดเผยว่า ภาษีเงินได้และค่าภาคหลวงแร่เป็นภาษีสำคัญที่รัฐเรียกเก็บจากผู้ประกอบการเหมืองแร่ โดยค่าใช้จ่ายที่ผู้ประกอบการเหมืองแร่ชำระให้แก่รัฐส่วนใหญ่จะอยู่ในรูปภาษีเงินได้ถึงประมาณร้อยละ ๕๘ ค่าใช้จ่ายรองลงมา คือ ค่าภาคหลวงแร่และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการใช้ที่ดิน ซึ่งมีสัดส่วนประมาณร้อยละ ๑๕

^๓ <http://www.oecd.org/daf/inv/mne/OECD-Due-Diligence-Guidance-Minerals-Edition3.pdf> ออนไลน์ เข้าถึงเมื่อ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๐

^๔ http://www.gold.org/sites/default/files/documents/Conflict_Free_Gold_Standard_English.pdf ออนไลน์ เข้าถึงเมื่อ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๐

^๕ <http://www.icmm.com/website/publications/pdfs/13.pdf> ออนไลน์ เข้าถึงเมื่อ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๐

^๖ <https://www.icmm.com/website/publications/pdfs/9520.pdf> ออนไลน์ เข้าถึงเมื่อ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๐

PricewaterhouseCoopers (๒๐๑๒) ศึกษาข้อมูลภาษีเงินได้และภาษีที่รัฐเรียกเก็บจากอุตสาหกรรมเหมืองแร่เป็นการเฉพาะ (หรือค่าภาคหลวงแร่) ในประเทศที่มีการทำเหมืองแร่ทองคำ ๑๙ ประเทศ พบว่าอัตราภาษีเงินได้ที่รัฐเรียกเก็บจากผู้ประกอบการเหมืองแร่ทองคำอยู่ในช่วงร้อยละ ๒-๔๐ ในขณะที่ค่าภาคหลวงแร่อยู่ในช่วงร้อยละ ๐-๑๖ ทั้งนี้ การเก็บค่าภาคหลวงแร่ทองคำมีความหลากหลายในแต่ละประเทศ โดยส่วนใหญ่ใช้มูลค่าหรือรายรับ (Ad-valorem tax) เป็นฐานภาษี แต่มีบางประเทศเก็บจากฐานกำไร และบางประเทศที่เก็บต่อหน่วยผลผลิต

ตารางที่ ๓-๙ ภาษีเงินได้นิติบุคคลและภาษีเหมืองแร่ (ค่าภาคหลวงแร่) ทองคำในต่างประเทศ

	Top rate of CIT (%)	Mineral tax name	Basis	Rates (%)
Argentina	๓๕%	Provincial mining royalties	Mine head value	๓%
Australia	๓๐%	๑: State Royalties ๒: Minerals Resource Rent Tax (“MRRT”)	๑: Volume of minerals extracted ๒: Mining profit	๑ : ๐% -๒.๕% ๒ : N/A
Brazil	๓๔%	CFEM – Compensation for the Exploitation of Mineral Resources	Adjusted Revenue	๑%
Canada	๑ : ๑๕% (Federal) ๒ : ๑๐% - ๑๖% (Provincial)	๑: Quebec mining tax ๒: British Columbia (BC) mining tax ๓: Ontario mining tax	๑: Adjusted PBT ๒: Adjusted PBT ๓: Adjusted PBT	๑: ๑๖.๐% tax years starting after ๓๑ Dec ๒๐๑๑ ๒: ๒% - net current proceeds ๓: ๓% - net revenue ๔: ๕% - ten years for new mines opened ๑๐% -Ontario mining tax
Chile	๑๘.๕%	Specific Mining Tax	Adjusted PBT	๐% - ๑๔%
China	๒๕%	๑: Resource Tax ๒: Compensation for Mineral Resource ๓: Royalty fee of Exploration Right	๑.Units produced (weight) ๒: Revenues (Turnover) ๓: Mining area	๑: RMB ๑.๕ - RMB ๗ per tonne ๒: ๐.๕% - ๔% ๓: RMB๑๐๐/annum/km ² for the first three years and additional RMB๑๐๐/annum/km ² from the fourth year, with the ceiling of RMB๕๐๐/annum/km ²
Congo, Democratic Republic of	๓๐% (for mining companies) ๔๐%	Mining Royalty	Adjusted Revenue	๒.๕%

	Top rate of CIT (%)	Mineral tax name	Basis	Rates (%)
Congo, Republic of	෨෦% (for mining companies) ෩෫% standard top rate	Mining Royalty (Redevance Minière)	Market Value	෫%
Ghana	෧෫% Federal ෩෫% Federal - companies engaged in mining	Mineral Royalties	Revenue (Turnover)	෫%
India	෩෧.෫෫෫% (Indian company) ෪෧.෦෧෫% (foreign company)	෧: Royalty ෧: Deadrent	෧: Units produced ෧: Area of mine	෧: ෧% ෧: INR ෫,෦෦෦/Ha
Indonesia	෧෫%	Government royalty	Revenues (Turnover)	෩.෭෫%
Kazakhstan	෧෦%	Mineral Extraction Tax	Value of minerals	෫%
Peru	෨෦%	෧: Mining Royalty ෧: Special Mining Tax ෩: Special Mining Contribution	෧: PBT ෧: PBT ෩: PBT	෧: ෧% - ෧෧% ෧: ෧% - ෫.෫% ෩: ෫% - ෩.෧෧%
Philippines	෧ : ෨% ෧ : ෧% municipalities ෩% cities	෧: Excise tax ෧: Royalties to mineral reservations ෩: Royalties to indigenous cultural communities	෧: Market Value ෧: Market Value ෩: As agreed; min of ෧% gross output	෧: ෧% ෧: min. ෫% - at least of the market value of the gross output of the minerals ෩: as agreed - between the mining company and the indigenous cultural community but in no case shall be less than ෧% of gross output
Russian Federation	෧ : ෧෦% ෧ : ෫.෫% (regional)	Mineral Resources Extraction Tax	Value of extracted Mineral resources	෧%

	Top rate of CIT (%)	Mineral tax name	Basis	Rates (%)
South Africa	๒๘%	Mining and Petroleum Resources Royalty (“MPRD”)	Adjusted revenues	๐.๕% - ๕% refined minerals is ๐.๕% and the maximum royalty percentage is ๕%. in the case of unrefined minerals, the minimum royalty percentage is ๐.๕% and the maximum royalty percentage is ๗%
Tanzania	๓๐%	Government Mining Royalties	Market Value	๔%
Ukraine	๒๑%	๑: Charge for use of subsoil ๒: Pollution tax	๑: Units produced ๒: Units produced	UAH ๑๕.๙๘/tonne extracted
United States	๑ : ๓๕% ๒ : ๔% - ๙% (state)	๑: Federal Land Royalty ๒: Nevada Net Proceeds Tax ๓: Other State Severance Taxes	๑: Revenues (Turnover) ๒: Adjusted PBT ๓: Adjusted PBT	๑: ๐% ๒: ๒% - ๕% ๓: ๒% - ๕%

ที่มา: PricewaterhouseCoopers (๒๐๑๒)

หมายเหตุ: CIT หมายถึง Corporate Income Tax

PBT หมายถึง Profit Before Tax

สำหรับประเทศไทย มีเพดานอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลที่ระดับร้อยละ ๓๐ ของกำไรสุทธิ ซึ่งอยู่ในระดับเดียวกับประเทศออสเตรเลีย ปัจจุบันมีการปรับลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลให้เหลือร้อยละ ๒๐ ของกำไรสุทธิ ตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม ประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ๔๒) พ.ศ. ๒๕๕๙ และมีการเก็บค่าภาคหลวงแร่ทองคำโดยใช้ฐานมูลค่า โดยมีอัตราก้าวหน้าตามราคาแร่ทองคำในช่วงร้อยละ ๒.๕ - ๒๐ ของราคาทองคำ

๓.๖ สรุป

บทที่ ๓ ได้นำเสนอสถานการณ์อุตสาหกรรมเหมืองแร่ทองคำของโลก โดยพบว่าทวีปอเมริกาเหนือเป็นทวีปที่มีทรัพยากรแร่ทองคำสูงที่สุดในโลก ซึ่งมีปริมาณทองคำประมาณ ๑,๑๓๐.๙ ล้านออนซ์ จากแหล่งแร่ทองคำ ๑๙๙ แห่ง และพบว่าอุปทานทองคำของโลกในปี ๒๕๕๙ อยู่ที่ระดับประมาณ ๔,๕๗๐ ตัน โดยกว่าร้อยละ ๗๐ เป็นอุปทานที่เกิดจากผลผลิตทองคำที่ได้จากการทำเหมือง โดยจีนเป็นประเทศที่มีผลผลิตทองคำสูงสุด คือ ประมาณ ๔๕๕ ตันต่อปี ในขณะที่แอฟริกาใต้เป็นประเทศที่มีคุณภาพแหล่งแร่ทองคำสูงที่สุด คือ ประมาณ ๖ กรัมต่อตัน สำหรับข้อมูลด้านราคาชี้ให้เห็นว่าในอดีตราคาทองคำอยู่ในระดับที่ค่อนข้างต่ำ แต่หลังจากปี ๒๕๔๘ ราคาทองคำมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจนไปอยู่ในระดับที่สูงที่สุดในประวัติศาสตร์ที่ระดับ ๑,๗๗๔ ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อออนซ์ ในปี ๒๕๕๕ และได้ปรับตัวลดลงจนมาอยู่ที่ระดับประมาณ ๑,๒๖๐ ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อออนซ์ในปัจจุบัน และได้รับการคาดการณ์ว่าราคาทองคำจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอนาคต

ข้อมูลด้านการใช้หรืออุปสงค์ทองคำ ชี้ให้เห็นว่าในปี ๒๕๕๙ ปริมาณการใช้ทองคำของโลกอยู่ที่ระดับ ๔,๓๐๙ ตัน ส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ ๔๗ เป็นความต้องการใช้ทองคำในอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ รองลงมา คือ ความต้องการใช้ทองคำเพื่อการลงทุน ในส่วนของข้อมูลด้านการค้าระหว่างประเทศ ชี้ให้เห็นว่าประเทศสวิตเซอร์แลนด์เป็นประเทศที่มีการส่งออกและนำเข้าทองคำมากที่สุดในโลก รวมถึงพบว่าทองคำที่มีการซื้อขายกันระหว่างประเทศจะต้องผ่านการตรวจสอบและรับรองไปยังเหมืองแร่ทองคำด้วยว่ามีการประกอบกิจการที่มีมาตรฐาน มีความรับผิดชอบต่อสังคมและชุมชน ทั้งนี้ ปัจจุบันมีหลายหน่วยงานจัดทำมาตรฐานหรือข้อแนะนำ (Guideline) เกี่ยวกับการประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำในระดับสากล เช่น LBMA และ OECD เป็นต้น

ในส่วนสุดท้ายของบทชี้ให้เห็นว่าภาษีที่แต่ละประเทศเรียกเก็บจากผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเหมืองแร่ทองคำมีความหลากหลาย โดยส่วนใหญ่ใช้มูลค่าหรือรายรับ (Ad-valorem tax) เป็นฐานภาษี ซึ่งสอดคล้องกับการเก็บค่าภาคหลวงแร่ทองคำของไทย ซึ่งข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้เป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการนำมาพิจารณาเปรียบเทียบกับข้อมูลอุตสาหกรรมเหมืองแร่ทองคำของไทยในบทที่ ๔ ตลอดจนใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดทำกรอบนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการแร่ทองคำ ซึ่งมีรายละเอียดในบทที่ ๗